Pole Kosovo.

[illegible]

II.

Turek sobou škubnul, a vybouv jeho slova pohlédl rozhořčeně na bohatýra před sebou stojícího, vida, že sám sobou zápasí. "Ale já přísahal, že věrně hlouběji před hranou říjo, nevypínám li rozkazy mi dané, a co jest toto zlato proti věrnosti? ne, cizina od šat kouzel." Tak přemýšlel na myslí Turek, nemoha se odhodlati k určité odpovědi.

"Nuže, mistře!" velel Lazar, ukazuje na zlato.

"A kdybych mluvil jinak," odpoví konečně Turek s povzdechem, "zlato by potom slova má větší víry, nežli přetvářka?"

Lazar se pozastavil: "Máš pravdu!" pravil po krátkém rozmýšlení, přikodil opět víko, a před Turka předstoupiv, pravil pevně: "Dobře dostál úkolu svému. Lhal jsi, klamal jsi mne, jak ti pán tvůj nařídil; ale přece jsi svoboden. Choť, abys Amuratovi zde vypravoval, že zmařena je hnusná lest jeho; pověz mu, že car Lazar přátele své lépe zná, nežli on se domýšlí, že křesťanský bohatýr nezradí nikdy ani Boha, ani cara svého, ni národ svůj!"

"Požehnaná slova," mumlal do sebe Turčin, "žihadlo vězí přece v prsou tvých. A což není Branković pes křesťanský? haha!" smál se v duchu.

Car mezi tím opět zatleskal rukama, vůdce stráže jeho vstoupil do stanu. "Odejmeš Turčínu vazby," velel car, "a doprovodíš ho táborem: jeť na svobodě."

Jakoby sluchu svému nevěřil, vytřeštil naň vůdce oči.

"Jasný pane?" tázal se.

"Již jsem řekl," vskočí mu car do řeči, "konej, co ti veleno; a zbav mě rychle pohledu na hnusnou tvář bisurmana toho."

Turčín se při těchto slovech uškleboval, a pokrčiv ramenoma, jako člověk, jenž lituje nenapravitelnou zaslepenost jiného následoval vůdce ze stanu, aniž by slovem děkoval Lazaru za dar života svého.

Bezděky hleděl Lazar za odcházejícími. "Ať lhal, ať pravdu mluvil," pravil, když byli ze stanu zmizeli, "nemohu jinak. Sebe i národ svůj poroučím Bohu a Jesu Kristu; chce-li on, zvítězí kříž víry pravoslavné nad polměsícem i nade vší zrádou, chce li nás ale Bůh trestati za hříchy otců našich a za hříchy naše, pak marné by bylo, zpouzeti se vůli jeho. Aspoň se chlubiti nesmí ten Musulman, že zvítězil důvěru mou v nejmilejšího syna mého." — Zamlčel se na chvíli. "Ach důvěra," pokračoval pološeptem dále, "ta přece již rozviklána. Ale jak Bůh chce! Zradil-li mě, zradil li Boha svého, nechť jej za to trestce Vševědoucí, věkové budoucí musejí přece hlásat, že car Lazar maje důkazy o zrádě jeho v rukou," pozdvihl ouskočný list vzhůru, "jej přece pro lásku dřevnější k němu nestíhal dle zásluhy pomstou svou."

Tak jest člověk. Lazar znal zetě svého Obiliče, znal celý jeho dosavádní bezouhonný život, a přece dal sobě v prsa svá vpustiti semě nedůvěry k němu, které jedenkráte vpuštěné, vždy více a více se ujímá; a jen šlechetná povaha jeho jej chránila od přenáhlenosti. U vnitř již jsa zporem sečů svých rozhárán, neměl tolik chladné rozvahy více, aby prohlédl až na dno klamu, jemu i hlavní podpoře jeho, Miloši Obiliči, záhubou hrozícího, viděl a poznal by, že Vuk Branković povědom býti musí klamu toho; ale takto se dal svésti na stopu klamnou, jak byla žena Brankovičova, zločinná Mara ve Prizrenu připovídala, a ačkoliv se nestalo dle celého přání jejího, aby Obilič Lazarem samým zničen byl, přece docíleno tolik, že Branković beze všeho podezření zůstal.

Lazar přistoupil nyní k pánvi, na niž neustále uhlí k rozbržání buď pečeti, neb potřeb jiných dostnalo, roztrhl list Amuratův a vházel kousky do uhlí; když byl i poslední kousek dohořel, oddechl sobě hluboce, jako by těžké břímě s beder jeho sňato bylo. "Tak!" zašeptal, "ni jedné památky nemá zůstati!" Odvrátiv se, položil ruku na čelo: "A ny-

ní, ano nyní vzplála rovně tak těžší úkol pro mne, jako byl tento. Bože! můj Bože! dáti má vlastní hrdi proti sobě, a pobádají zetě mě, aby nejoral spolu, místo co by rozbídnětí měli tlapy bisurmanské! A já? — já jim po vůli být musím, kvůli tak uzemtil, co však z toho pojde, to Bůh jen ví!"

Kočičký dusot se blížil vždy více ku stanu. Vůdce stráže vrátil.

"Knížata se blíží, jasný pane můj!" oznamoval. Lazar se pousmál zachvěl při správě této. "Dále!" zvolal po chvíli na oko lhostejně. "A Turčín?" tázal se.

"Dal jsem ho doprovoditi táborem, jakž byl přikázal."

"Padli mi vem dobrá mého," dí car, "a jak mile zavřeto na mně vejdou, oboď kolbiště lidem svým, vyšli pásky pro vojvody; měj dvůr pak nechť mě očekává před stanem!"

Vůdce odešel. Velké hemžení panovalo před stanem i po celém táboře. Lid obou vojvodů se ozbrojil tělem i duší ve sporu vůdců svých; sčkoliv jeden druhého slyšeti nemůže pro dálku, protože vojo Lazarovy uprostřed obou táborů, spílá přece jeden druhému jména hanlivá, nečetře uni vůdců samých. V obou táborech střídí slostné tváře, zařaté pěstě, kdyby vedle sebe táborili, věru by spolu se sutkali bojem rázným, nežli s vrahem vlasti své, s krvelačným muslimanem. Již od pravěku stíhala Slovany kletba — jejich nesvornost. Dobře jest, že zaká záno lidu obojímu, blížiti se ku kolbišti, kde spor obou vojvodů jmenem žen jejích soubojem narovnán býti měl. Před stanem svým, obklopen přední čeledí svou sedí již na koni ochystán k odjezdu Vuk Branković; lid jeho naň pokřikuje, vybízí ho k pomstě: "Sláva tvá je sláva naše, vojvodo!" volají, "poval ho v prach, nesmí státi Obilič nad Brankovičem! Jen povel, my prorazíme táborem carovým, a uvidíš, jak pomstíme pohanění tvoje!"

Branković se usmívá při velezrádných řečích těchto, sklání hlavu na všechny strany, děkuje takto lidu svému za přichylnost jeho. Ale chvílemi se ozývá ještě dobrý anjel jeho v něm, časem přeletí mrak po obličeji jeho, co chmura po nebi jasném: "Ha, jak lehko propadnouti peklu," myslí sobě, "propadli jste se mnou, potáhnu vás za sebou, tolik lidu!" Tu se zhrozil, načež doložil: "Ale až přebřednem, kyne mi koruna carská!" A opět se vyjasní tvář jeho, opět se usmívá.

Ne tak Obilič. Taktéž on je přichystán k odjezdu na zavolání posla carova; Milan Topličanin i Ivan Kazančič jsou po boku jeho; i naň pokřikuje lid jeho, ale on krotí nevčasný zápal jeho přísným pohledem i slovem: "Srdce mi krvácí," mluví k oběma bohatýrům po boku jeho, "když vidím takový rozbroj mezi bratry jedné vlasti, jedné víry. Oj, Bůh-li divy tvo[illegible] sbude, podlehne víra pravo[illegible]ná, podlehne národ srbský. A[illegible], Vukosavo!" šeptá pro sebe, "[illegible]abá ženo má, žes aspoň nyní nekrotila spravedlivou vášeň svou!"

Oba bohatýři mladí hledí zádumčivě před sebe, truchlost vojvody jejich smutkem naplnila i srdce jejich; první se zbodří Kazančič. Pohodí hlavou, a hladě si vousy praví: "Co na plat, vojvodo! již to tak, a nic jinak. Hrdý Branković nesmí přece vítěziti nad tebou."

"A podlehnu-li," odpoví Obilič, "víš, co z toho pojde, Ivane?"

"Kdož to ví, co udělá ten potměšilec," vece Kazančič, "a věř mi, vojvodo, s větší chutí bych do bisurmanů pral, kdybych jeho ve vojště neviděl. Hleď, divné myšlénky mi časem vznikají v mozku. Spomínám si na Prizren, Branković zmizel ze společnosti, běhal po zahradě, a vraceje se, napadnul mne, když jsem hlídal lásku pobratima svého. Nebyl to tehdáž onen oulisný Branković, jako vždy jindy, ale všecek rozjařen, a tu pohaněl i mne. Bajazet byl též v zahradě, a Branković přicházel od té strany" —

"Zadrž!" vskočil mu šlechetný Obilič s nevolí do řeči: "Vím, co říci chceš. Ale raději si utni jazyk, než abys podobným podezřením pohaněl vojvodu po vlasti slavného."

"Vojvodo!" zvolal Topličanin v odívení cad prudkosti Obiličovu.

"Tiše, Milane!" dí tento opět mírně, "což myslíš, že neznám Kazančiče? Horoucí jeho láska k vlasti jej učinila nespravedlivým k vojvodovi, jakým je Branković. Ne, ne, junáci! hrdý a citlivostivý je Branković, aby se dopustil zločinu takového, jak Kazančič se domnívá, to neučiní nikdy, to sami víte!"

"A kdo nás tak dlouho přidržoval sám, vojvodo, kdežto jsme již dávno měli být za Balkánem, aby nepodlehli Šišmanu, nebyl to Branković!" řekl se opět Kazančič, jsa pomalu hněvivý. "Ale ty chceš, abych ho chválil, vem ho tedy čert toho potměšilce i s bisurmanem!"

Obilič se pohroužil na chvíli v hluboké myšlénky. "No a co, není to možná," zavrtěl konečně hlavou: "Dosti již bez toho svárů v národě, že se až lekám budoucnosti; nechtějme novými svárkami budíti rozbroje nové."

Hluboké ticho se hostilo po táboře, posel carův se blížil, aby zval Obiliče k souboji se svatem Brankovičem, jak to usnesla knížata, a jak k tomu svolil car.

"Jsem připraven!" vece Obilič holestně, když byl posel vyzvání své skončil. A obrátiv se ku stanu, volal hlasitě: "S Bohem, Vukosavo, ženo drahá, modli se za národ, za svaté Srbsko!" A k bojovníkům svým se otočiv, kynul jim rukou: "Na shledanou, s Bohem, junáci!"

"Buď zrán, dej ti Bůh štěstí, vojvodo!" voláno za odjíždějícím.

Vukosava ani nevyšla ze stanu, nechtěl Obilič loučením se se ženou rozhárat záště i svého k lidu Brankovičovu v neukrotitelnou vášeň, jak to učinil Branković.

Když jemu byl posel carský vyzvání knížat přinesl, vyběhla žena jeho Mara ze stanu, hlasitě volajíc: "Tak daleko tedy to přišlo, že si zbraní bájiti musíš čest jmena svého proti krevnímu příteli?" Vrhla se v náruč jeho, když byl s koně sestoupil.

"My všickni stojíme za svého vojvodu," křičeli nejbližší.

"Ať jenom rce slovo, a uhlídá!" volali jiní.

"Nechť se ti obrátí dnes štěstí jakkoli," šeptala mu Mara do ucha, "lid tvůj ti zůstane vždy jistý, veliká to výhoda."

Branković se zachvěl, skoro s ošklivostí se odvrátil od ní, a skokem na koni se octnuv, uháněl ouprkem odtud, že družina jeho sotva mu postačila.

S úžasem za ním hleděla Mara: "Nedospěl ještě v muže; dobře, že sama jednám zaň i za sebe."

Vrátila se do stanu. Usedla ke stolu, a podepřevši hlavu o dlaň, přemýšlela o nových piklech.

Opona stanu zašustěla, Mara, každým šustotem uleklá, vyskočila se stolice, avšak obrátivši se v stranu tu, se usmála. Obličej mužský lstného pohledu, znamenaný co tvář Jidášova, se na ni škleblí.

"Přístup blíže, Tomiči!" kynula kněžna.

Tento zahrnul za sebou opět oponu, a postaviv se před Maru, kýval na ni důvěrně hlavou, jakoby nestávalo žádného rozdílu stavu mezi ním a ní, a vždyť jsou zločincové všichni bratří a sestry, nechť se již zrodili v purpuru neb v chatrči hliněné.

"Jak se dařilo s Turčínem?" ptala se Mara.

"Všechno dobře," dí tento "až —"

"Až?"

"Až na to, že car jej propustil na svobodu, nevěře poselství jeho!"

Zlostně dupla Mara nohou: "Toho bych se byla nenadála!" pravila polohlasitě.

"Upokoj se, kněžno," vece Tomič, "semě nedůvěry je přece v srdce Lazarovo vseto, a aby uvarteno nebylo, postaral se sluha tvůj u knížat, by jej na to pamatovali."

Mara se byla v hluboké myšlénky pohroužila, i neslyšela ani slova jeho. "Ano tak, a nic jinak," rozhodla. "Vše na tom záleží, aby zápal lidu našeho neochladl. Tomiči!" obrátila se k tomuto, "ještě dnes musíš přes Balkán. Vezmi tento prsten, a okaž ho Amuratovi, on tvým slovům uvěří. Řekni mu: Jestli bez prodlení Balkán překročí, že má vítězství jisté."

Tomič poškrtal váhat.

"Co váháš?" ptala se Mara netrpělivě, ale s šemřivem pokračuje dále: "Ať bude vše vykonáno, uhlídáme, zdali Tomič dovede býti tak dobrým bohatýrem, jako byl dobrým sluhou."

"Podej sem, paní má!" zvolal nyní dychtivě Tomič, sahaje po prstenu: "Rychlý ze sokol je vranik můj! Než slunce po dnešním za hory se skloní, máš odpověď, poletím s větrem o závod!" A s větší ostrostí nežli při vykonání svém, sklonil koleno, a políbiv rouchu kněžnino, odkvapil se stanu.

III.

V podloubém kruhu, z otesaných trámů zbudovaném srovna před stanem carovým, stojí oba vojvodové, Miloš Obilič a Vuk Branković, každý na jednom konci, proti sobě. Carská stráž obklíčuje kolbiště, aby nikdo přibíhlíti se nemohl nechť ku prospěchu, nechť ku škodě některého ze zápasníkův. Mimo ohradu stojí za každým vojvodou řadě jeho, i přikázáno jí, tiše se chovati, a příkaz ten zachovávají obě strany u přítomnosti cara a knížat, jenž na vyvýšeném místě u prostřed ohrady pospolu sedí, Tvartko Bosenský po pravé, Kastriota Skaderský po levé straně carově, za nimi dvořanstvo jejich i carské.

Pokřik z táborů obou vojvodů ještě až sem dozníval, a po táboře carském se hemží lid a hučí, jako moře, chystající se k bouřce; vykládají si příčiny souboje, a která strana se zvítězí?

"Jaký to přímý a jasný pohled," šeptá Tvartko, nakloně se k uchu Lazarovu, když byl chvíli na Obiliče pohlížel, "jak živ bych nevěřil, že sobě dopisuje s Amuratem!"

"Nevěř tomu," vece Lazar s namáháním, "a pak dle pravdy souditi budeš o Miloši."

"Ale ten Turčín by na ponejprv přece nehledal jen jeho!" namítnul Tvartko.

"Neznáš lest bisurmana?" odpoví Lazar.

"Pravda," dí Tvartko, "avšak na tvém místě bych přece jej proskoumal."

"Učiním tak!" vece Lazar po krátkém přemýšlení.

V tom přistoupil vůdce stráže, jemuž nad pořádkem v kolbišti bdíti bylo, před cara, oznamuje, že vše pohotově k souboji.

"Ten souboj, ten souboj!" zašeptal Lazar, "rozdvojí mi národ, a snadno pak vítěziti nad ním pohanstvo."

Zamlčel se.

"Vždyť se tak po věk narovnávaly pře mezi bohatýrstvem," podotknul Tvartko, jenž byl polohlasitě pronešená slova Lazarova zaslechl, "kdož by pak vřel na šťastnějšího soka? Hajdy na kolbiště, a po půtce při poháru smíření!"

Lazar neodpověděv, dal znamení žezlem.

Trouby zavzněly; po celém táboře dalekém a širokém se rozložilo najednou hrobové ticho. Ještě jednou provolán souboj vojvodů, zetů carových, a když hlasatel řeč svou byl skončil, obrátil Obilič koně svého k místu povýšenému, kde car s knížaty seděl.

"Žádám cara, svého jasného hosudára," zvolal hlasitě, "žádám knížata, soudce boje, aby mezi mnou a vojvodou Vukem Brankovičem zjednali mír na tak dlouho, až poražen bude bisurman."

Jeden jediný výkřik úžasu nad takovouto neočekávanou žádostí se rozlehl kolkolem, i knížata poskočili se sedadel v překvapení.

"Není, není zrádce Miloš můj!" zaplesal Lazar.

"Svatý Sávo!" volal Kazančič, "pomni na čest rodu svého, na čest bojovníků svých, vojvodo!"

U všeobecném rozčilení nepovšimnul si žádný této výtržnosti jeho, dle zákonů veřejného souboje trestuhodné.

"Zahoditi čest svou k vůli bisurmanu," bučel do sebe nedůvěřivý Tvartko "tomu nevěřím. Jiné má k tomu pohnutky, věř mi, Lazare!" Než ale tento odpovědíti mohl, zvolal Obilič posnova: "Vznáším tuto žádost na svého hosudára a na knížata s tě jediné příčiny, aby svornost odstraněna byla v národě, k vítězství tak potřebná!"

"Ať vojvodo!" volá Branković, spamatovav se od překvapení svého, "který může mluviti o nesvornosti v národě, když jsme car, jasný hosudár náš osobně vedou? Lid můj neopustí povrátný prapor kříže, stah se sokolí. Však vidíno, že z jiných příčin se vyhýbá boji vojvoda. Miloš Obiliči, na odhal se poslové Amuratovi doptávají."

Ryk slosti vyrazila ze sebe družina Obiličova. Kazančič stál již s vytasenou šavlí na hranici, i byliby ještě v kolbišti a na utrhaného Brankoviče se vrhl, kdyby obladožili Topličanin jej byl zpátky nestrhnul.

Obilič z prvního zhledl nad takovýmto obviňováním, jehož původ nevěděl, ani se byl Branković dobře postaral o to, by k Obiličovi a k jeho bojovníkům se nedonesla zpráva o posle tureckém; pak ale jej polila rudá slosti zář: "Hoj, tedy boj!" zahoukl, že se ouprkem na své místo zpět: "Braň se, Brani[illegible] vidí!" volal na tohoto, "prod[illegible]raze život svůj, já tě zabiju!"

Branković vyrazil ze sebe ošemetný chechot.

Oba se chopili dřeva, neb potud bezbranni na kolbišti stáli, a ani nedoslavše znamení trub, hnali proti sobě. Zařinčí zbroj, praskají dřeva, železem pobité, co třtiny; oba sedí nepohnutě na koních, koňové, vrazivše do sebe hlavami, se vzepnou, že zápasníci sotva je zkrotí, i ubánějí zpět na svá místa.

"Hoj! to krásný souboj!" volá Tvartko celý rozjařen.

"Jak živ jsem neviděl takový souboj!" křičí Kastriota.

"Ale pozoroval jsi," obrátil se k Lazarovi, "jak Obilič zbledl, když ho Branković tak zřejmě obviňoval?"

Lazar neodpovídal, ba sotva ho slyšel, vždyť si ani nevšímá pětky, tak mocně pracuje duše jeho, vždyť Branković veřejně obviňoval Obiliče, a Obilič zbledl, Lazar zapomněl, že šlechetné duše se lekají před stínem zločinu, jakový na Obiliče ouskočný Branković vrhal, zapomněl na to, ten nešťastný šlechetný car.

A družina obou vojvodů vítá s jásotem vůdce svého, nedbá více o zákony souboje, ba nedbá i carská stráž o ně, hlasitě vzdává pochvalu oběma rekům: ti, co vídělí sražení strašlivě, pokřikují na vzdálenější, a tak se nese zpráva ta až do nejposlednějších konců tábora.

"Mlat!" volá Obilič hlasem, všechen hlomoz ten přehlušujícím.

"Mlat!" křičí Branković.

Jedním skokem přeletí Kazančič i s těžkým mlatem ohradu.

"Zde, vojvodo!" volá, "a rozraž mu již jednou lebku u čerta! aby ten zrádný jazyk jeho oněměl."

"Ano, učiň tak, vojvodo!" volá po něm družina celá, "haj svou čest a bojovníků svých."

"Poval ho v prach!" křičí na Brankoviče čeleď jeho, "nezhanob jmeno své, vojvodo!"

Oba se chopili těžkých mlatů, a již hnali ouprkem na sebe; vždyť jsou to vojvodové v boji proslulí, vědí dobře, jak zápoliti s hrotem, neb s mlatem, aneb s mečem. Pomalu se blíží k sobě, čihajíce na okamžení, kdy co blesk se vrhnouti mohou na odpůrce, a smrtedlnou jemu zasaditi ránu. Sem i tam, na vše strany obracejí koně, naskakuje jeden druhému; nechce žádnému z nich udatí se taková příležitost, každý je ostražitý, pozoruje bedlivě každé hnutí druhého.

Hluboké ticho panuje vůkol, žádný z divákův takměř ani nedýchá, ti, jenž ničeho viděti ani slyšeti nemohou, ztichá stojí, nepohnutě, jakoby ten lehounký větřík přes pláň vanoucí zvěstoval po táboře, jak asi proti sobě postupují zápasníci, i jest nic jiného, než jakoby v mramor se byli proměnili ti tisícové rozjařeného lidu po dalekém táboře.

Tu najednou vyrazí oba vojvodové ryk válečný ze sebe, stěná vítr hvizdotem pod těžkými mlaty, jak prudce je rozšvihují, co blesk se vrhnou na sebe, sloupy prachu je zahalují, že neviděti ničeho, a jen jedno temné buchnutí zavznělo, že mimovolně všichni vůkol se zachvěli. —

Obilič vynikne z prachu nepo-

rušen, a prach k zemi padající padá i na Brankoviče, který marně se snaží, se spodu koně svého vzhůru se vymknouti. Mlat Obiličův, namířen na hlavu Brankovičovu se zvrtí a mlat jeho, a již takto zmalomen, rozštěpí přece kobovi hlavu.

"Hahoj! Obilič!" jásala družina jeho, a jásot ten se vznesl v ryk strachu a zmatení, jakový se jako vyrazila družina Brankovičova.

Ale ku podivu! tyto výkřiky nedopadly ozvěny.

Ještě, když vojvodové proti sobě postupovali, obrátili se nejzadnější k Balkánu; jiný důležitější výjev musel tamo lákat pozornost jejich, tu i tam na obzoru vystupovaly kotouče dýmu k oblakům, větrem lehaly plameny zapálených vesnic, a od řady k řadě, od zástupu k zástupu volánno polohlasitě: "Bisurmani!"

Nebylo třeba poselství Marina: Šišman Bulharský již podlehl, a Amurat přestupuje Balkán s rychlostí neočekávanou."

Nejbližší však u kolbiště nepozorovali ničeho, zcela zaujati pěstkou posud nerozhodnou.

Obilič skočiv s koně, blížil se k Brankoviči s pozdviženým mlatem: "Já jsem přísahal, že tě zabiju," pravil slosti a namáháním řezoucím se hlasem: "Bůh ti buď milostiv!"

"Zadrž!" zvolal car mocným hlasem, se sedadla se vzchopiv, chce se dopustit bratrovraždy?"

Hukot nevole se ozval v družině Obiličově.

"Jasný hosudare!" zvolal Obilič zarážen, těžký mlat volně k zemi spouštěje, i pozdvihl zraků svých k carovi, a tu vidí na obzoru ony známky, jimiž hordy turecké příchod svůj oznamovaly: "Bisurmani!" zvolá, rukou k jihu ukazuje.

Všech zraky se obrátily nyní k jihu, a "Bisurmani" voláno jedním rykem.

Při pohledu tom nabyl Lazar opět své duševní síly a převahy, již vynikal nad spojence své. "Tu tedy jsou?" pravil chladně, "my se svářili, a oni zatím překročili Balkán, jenž měl býti hrobem jejich!"

Posel na koni upěněném se blíží tryskem k caru: "Houf po houfu sestupuje s Balkánu, veškerá síla Amuratova táhne proti nám, to ti vzkazuje, jasný care, od předvoje Kozarič Hercegovský."

"Sami se nám dříve ohlásili," praví car na zhoubná znamení na obzoru ukazuje, "obrať koně svého zpět k vojvodovi Kozariči," velí, "a vyřiď mu, že to vůle má, aby po celou noc znepokojoval bisurmana, by umdlen zítra se bíti musel." —

"Ano," obrátil se ku knížatům, když posel opět s rozkazem jeho odkvapil, "zítra rozhodnut bude osud Srbska, nechť každý je připrave k boji pro víru, vlast a národ!"

"Sláva caru!" jásali všickni, jenž byli tato mužná slova slyšeli, a "sláva caru!" volal zástup jeden po druhém, až všichni hlasově v jeden zplynuli jásot; jen voje Brankovičovy trvají v mlčení; on sám, vymknuv se konečně přec ze spodu koně svého stojí u prostřed kolbiště, zraky jeho se bolí v zem, divoce zarývá ruce v ňádra se dmoucí a ou úst mu kanou sliny s krví smíšené, jak divoce hryže pysky takměř v šílenosti. Poražen před národem celým, bude se hlásat hanba jeho po celé vlasti, pomstu volá ctižádost jeho, i nemyslí nic jiného než pomstu na celém národě, aby co možná nejméně svědků hanby jeho zbylo. A družina jeho naň outrpně pohlíží, i ona se má za poraženou, pohaněnou ve vojvodovi svém.

"Nikdy nepodlehl ještě vojvoda Branković!" mluví mezi sebou, "a také nyní jen lest ho porazila! — Věřte, bratří, vše bylo jen lest a klam, aby pohaněn byl rod Brankovičův." "Ba věru tak! hleďte na něj, jak to jím lomcuje!" — "Však my jsme tu ještě, pomstíme tebe i sebe, vojvodo!"

Lazar zatím s knížaty porozprávěv, kývat a vše utichlo: "Nemají dávné obyčeje trpěti ujmy příchodem Bisurmanů," praví, "bohatýr narovná při svou souboje, a po boji podává ruku k smíření. Oba jste se ukázali co věhlasní vojvodové, sobě rovní, jen že Obiličovi dnes štěstí více přálo, tím rozhodnut boj. Podejte sobě ruce, ať se vrátí svornost v národ, sítra se teprv okáže, který z vás vynikne nad soka svého!"

(Pokračování.)